

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 480/2025-11

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej a zo sudcov Miroslava Duriša (sudca spravodajca) a Miloša Maďara v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], narodeného [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], právne zastúpeného Advokátska kancelária KERAK s.r.o., Seberíniho 6/C, Bratislava, proti postupu Mestského súdu Bratislava I v konaní sp. zn. B1-3T/39/2020 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ označený v záhlaví tohto rozhodnutia sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 28. júla 2025 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom mestského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. B1-3T/39/2020. Sťažovateľ v petite ústavnej sťažnosti žiada, aby ústavný súd prikázal mestskému súdu konať v napadnutom konaní bez zbytočných prietahov, aby mu priznal finančné zadosťučinenie 5 000 eur, ako aj náhradu trov konania.
2. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že v trestnej veci sťažovateľa ako obvineného Okresná prokuratúra Bratislava I doručila 17. júna 2020 Okresnému súdu Bratislava I obžalobu.
3. Okresný súd rozhodol trestným rozkazom z 31. júla 2020, proti ktorému podal sťažovateľ 16. septembra 2020 odpor.
4. Dňa 15. februára 2022 okresný súd nariadil hlavné pojednávanie na 6. apríl 2022. Dňa 4. apríla 2022 obhajca sťažovateľa oznámil okresnému súdu, že sťažovateľ nebol eskortovaný do príslušného ústavu na výkon trestu odňatia slobody, čím nebola zabezpečená jeho prítomnosť na hlavnom pojednávaní. Zároveň navrhol zastavenie trestného stíhania v nadväznosti na § 215

ods. 2 Trestného poriadku pre neúčelnosť, keďže sťažovateľ vykonáva trest odňatia slobody vo výmere 5 rokov.

5. Sťažovateľ podaním z 25. októbra 2023 požiadal o nariadenie hlavného pojednávania.

6. Mestský súd 12. decembra 2023 nariadil hlavné pojednávanie na 29. január 2024, t. j. od termínu hlavného pojednávania 6. júla 2022, ktoré sa neuskutočnilo riadne, do termínu nasledujúceho nariadeného hlavného pojednávania uplynulo 622 dní.

7. Na hlavnom pojednávaní 29. januára 2024 sťažovateľ urobil vyhlásenie o vine, ktoré mestský súd uznesením prijal a v ten istý deň rozhodol rozsudkom. Proti výroku o treste a o náhrade škody sťažovateľ podal odvolanie.

8. Dňa 19. apríla 2025 bol rozsudok doručený obhajcovi sťažovateľa s výzvou na odôvodnenie odvolania. Písomné odôvodnenie odvolania tento doručil 26. apríla 2024 mestskému súdu.

9. Krajský súd v Bratislave uznesením z 13. júna 2024 zrušil rozsudok mestského súdu.

10. Vzhľadom na nečinnosť mestského súdu od rozhodnutia krajského súdu sťažovateľ doručil 27. júna 2025 predsedovi mestského súdu „*sťažnosť pre nečinnosť*“. Odpoveď na jeho sťažnosť bola sťažovateľovi doručená 23. júla 2025. Nový termín hlavného pojednávania však doteraz nebol nariadený napriek tomu, že od rozhodnutia odvolacieho súdu uplynulo 410 dní, t. j. 1 rok a 1 mesiac.

II.

Argumentácia sťažovateľa

11. Podstatou argumentácie sťažovateľa je námietka, že mestský súd v napadnutom konaní po vrátení veci odvolacím súdom nevykonal žiadne úkony smerujúce k opätovnému prejednaniu veci, hoci uplynul 1 rok a 1 mesiac. Aj vzhľadom na celkovú dĺžku napadnutého konania dochádza k porušovaniu označených práv podľa ústavy a dohovoru.

12. Sťažovateľ zdôrazňuje, že od spáchania skutku uplynulo viac ako 5 rokov a 9 mesiacov a od doručenia obžaloby uplynulo viac ako 61 mesiacov a napadnuté konanie nie je právoplatne skončené.

13. Uvedená dlhodobá nečinnosť mestského súdu má výrazný vplyv a nepriaznivý dopad na sťažovateľa. Sťažovateľ má záujem na právoplatnom skončení veci, keďže on sám, ako aj jeho rodina a blízki sú vystavení stresu a dlhobej neistote. Rozhodnutie vo veci má vplyv aj na budúcnosť sťažovateľa z hľadiska vedomosti, dokedy bude vo výkone trestu, ale aj vzhľadom na prípadné podanie žiadosti o podmienené prepustenie alebo na zmenu spôsobu výkonu trestu odňatia slobody.

14. Sťažovateľ pokiaľ ide o napadnuté konanie nespôsobil, bol súčinný, aktívne sa domáhal nariadenia termínu hlavného pojednávania. Prakticky počas celého napadnutého konania bol vo výkone trestu odňatia slobody.

15. Trestnú vec sťažovateľa nemožno považovať za právne ani skutkovo náročnú, pričom sťažovateľ urobil vyhlásenie o vine a svoj čin oľutoval. Odvolanie podal len proti výroku o treste a náhrade škody.

16. K porušeniu označených práv podľa ústavy a dohovoru došlo nečinnosťou mestského súdu v napadnutom konaní.

17. Vymedzené okolnosti veci a dopad neskončeného trestného stíhania na sťažovateľa a jeho rodinu odôvodňujú aj priznanie primeraného finančného zadost'učinenia.

18. Pre nečinnosť mestského súdu požiadal obhajca sťažovateľa o nariadenie termínu hlavného pojednávania a sťažovateľ namietal priet'ahy aj v žiadosti doručenej 27. júna 2025 predsedovi mestského súdu. „Z uvedeného je zrejmé, že sťažovateľ vyčerpal všetky opravné prostriedky, resp. iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje...“, preto je daná právomoc ústavného súdu rozhodnúť v predmetnej veci.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

19. Pri posudzovaní ústavnej sťažnosti sťažovateľa ústavný súd vychádzal z princípu subsidiarity, na ktorom je založená jeho právomoc rozhodovať o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy. Zmysel a účel subsidiárneho postavenia ústavného súdu pri ochrane základných práv a slobôd spočíva v tom, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale je úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Právomoc ústavného súdu predstavuje v tomto kontexte *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ku ktorého uplatneniu dôjde až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popretie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu, ktorého právne dôsledky sú premietnuté do § 56 ods. 2 a do § 132 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov [ďalej len „zákon o ústavnom súde“ (m. m. III. ÚS 149/04)].

20. Vychádzajúc z princípu subsidiarity, ústavný súd tiež zdôrazňuje, že ak zákon o ústavnom súde podmieňuje prípustnosť ústavnej sťažnosti vyčerpaním opravných prostriedkov alebo iných právnych prostriedkov, ktoré zákon poskytuje sťažovateľovi na ochranu jeho práva, tak o to viac je podmienkou prípustnosti ústavnej sťažnosti uplatňovanie práva, ktorého porušenie sťažovateľ namieta, riadnym, zákonom predpísaným spôsobom (m. m. III. ÚS 1/04). Sťažovateľ nemá na výber, ktorý z existujúcich systémov súdnej ochrany využije, ale je povinný postupovať od súdnej ochrany poskytovanej všeobecnými súdmi k súdnej ochrane, na ktorú má právomoc ústavný súd. Iba za predpokladu, že sťažovateľ vyčerpal všetky jemu dostupné právne prostriedky súdnej a inej právnej ochrany svojho základného práva alebo slobody a pri ich uplatnení nie je úspešný, môže sa uchádzať o ochranu tohto základného práva alebo slobody sťažnosťou podanou ústavnému súdu podľa čl. 127 ods. 1 ústavy (m. m. IV. ÚS 193/2010, I. ÚS 178/2011, IV. ÚS 453/2011, III. ÚS 703/2017).

21. Trestný poriadok v § 55 ods. 3 zakotvuje inštitút sťažnosti pre nečinnosť, ktorou sa ktorákoľvek zo strán trestného konania môže domáhať, aby nadriadený súd určil primeranú lehotu na uskutočnenie namietaného úkonu, a to v situácii, ak je dôvodný predpoklad, že došlo k priet'ahom v príprave prejednávania veci súdom, v určení termínu konania a rozhodnutia alebo k priet'ahom vo vyhotovovaní súdneho rozhodnutia. Uvedenú sťažnosť na priet'ahy je potrebné podľa judikatúry ústavného súdu považovať za účinný prostriedok nápravy, prostredníctvom

ktorého sa sťažovateľ mohol účinne domáhať ochrany svojich práv, ktorých porušenie namietať, pred nadriadeným súdom (porovnaj napr. I. ÚS 337/06, I. ÚS 168/2015, I. ÚS 518/2024).

22. Ústavný súd vo svojej ostatnej judikatúre nepodmieňuje prípustnosť ústavnej sťažnosti využitím sťažnosti podľa § 62 a nasl. zákona č. 757/2004 Z. z. súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdoch“), a to aj pod vplyvom judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“), ktorá tento inštitút nepovažuje za účinný prostriedok nápravy, a to aj vzhľadom na to, ako je uvedený inštitút koncipovaný, kde nápravu má zjednať predseda namietaného súdu.

23. Uvedený prístup nemožno automaticky aplikovať aj v prípade sťažnosti pre nečinnosť podľa § 55 ods. 3 Trestného poriadku. Je zjavné, že uvedený právny inštitút má inú povahu a koncepciu ako sťažnosť na prieťahy v konaní predsedovi súdu podľa zákona o súdoch. Sťažnosť pre nečinnosť podľa Trestného poriadku môže vybaviť priamo namietaný súd tým, že urobí úkon trestného konania uvedený v sťažnosti pre nečinnosť. Ak predmetný úkon urobí do pätnástich pracovných dní po prijatí sťažnosti a informuje o tom sťažovateľa, hľadá sa na takúto sťažnosť pre nečinnosť ako na vzatú späť, ak tento sťažovateľ v priebehu piatich pracovných dní od doručenia oznámenia nevyhlási, že na svojej sťažnosti pre nečinnosť trvá. O tom ho treba poučiť (§ 55 ods. 4 Trestného poriadku). Ak sa uvedeným spôsobom nepostupuje, súd musí bez meškania túto sťažnosť pre nečinnosť zaslať spolu so spisom a svojím stanoviskom a so stanoviskom predsedu súdu nadriadenému súdu (§ 55 ods. 3). O sťažnosti pre nečinnosť musí rozhodnúť senát nadriadeného súdu do piatich pracovných dní od prevzatia veci. Ak zo strany súdu nedošlo k prieťahom, sťažnosť pre nečinnosť sa zamietne, ak je sťažnosť pre nečinnosť opodstatnená, nadriadený súd určí primeranú lehotu na uskutočnenie namietaného úkonu (§ 55 ods. 5).

24. Z uvedeného je zrejmé, že sťažnosť pre nečinnosť podľa Trestného poriadku na rozdiel od sťažnosti na prieťahy podľa zákona o súdoch má devolutívny účinok, pričom uplatnenie tohto účinku je plne v dispozícii sťažovateľa (a to aj v prípade, ak namietaný súd urobí úkon uvedený v sťažnosti pre nečinnosť). Zároveň dochádza aj k priamej ingerencii predsedu namietaného súdu vyžadovaním jeho stanoviska k veci pri predložení spisu nadriadenému súdu. Nadriadený súd rozhoduje o veci v trojčlennom senáte, vec teda nepatrí do právomoci predstaviteľa správy súdu (predsedu nadriadeného súdu). Táto rozdielna povaha sťažnosti pre nečinnosť podľa Trestného poriadku oproti sťažnosti na prieťahy podľa zákona o súdoch odôvodňuje aj rozdielny prístup k tomuto inštitútu.

25. V zmysle dostupnej judikatúry ESLP účinný prostriedok nápravy musí mať preventívny účinok (zamedzí ďalšiemu porušovaniu práv), reparačný účinok (dodatočne odškodní či inak napraví dôsledky zásahu do základných práv), musí byť reálne dostupný (keď sťažovateľ má reálnu možnosť ho iniciovať a dosiahnuť ním preskúmanie svojej veci) a konanie o náprave musí prebiehať podľa jasných a predvídateľných pravidiel v primeranej rýchlosti.

26. Z citovanej právnej úpravy a zo súdnej praxe vyplýva, že sťažnosť pre nečinnosť podľa Trestného poriadku je spôsobilá plniť preventívny aj reparačný charakter účinnej ochrany základných práv a slobôd, konanie o náprave prebieha podľa predvídateľných pravidiel a v primeranom čase a pre sťažovateľov je vo všeobecnosti v tomto smere účinná smerom k ochrane ich práv.

27. Sťažnosť pre nečinnosť je účinným právnym prostriedkom nápravy, ktorého vyčerpanie je podmienkou pre možnosť uplatniť ústavnú sťažnosť pred ústavným súdom. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti tvrdí, že žiadosťou o nariadenie hlavného pojednávania a sťažnosťou na prietahy v konaní predsedovi mestského súdu (ktorú tento zreteľne posúdil ako sťažnosť na prietahy podľa zákona o súdoch, pozn.) vyčerpal všetky dostupné a účinné právne prostriedky nápravy. Sťažovateľ ani netvrdí a ani nepreukazuje, že podal sťažnosť pre nečinnosť podľa § 55 ods. 3 Trestného poriadku pred podaním ústavnej sťažnosti, a to aj napriek tomu, že predseda mestského súdu ho v prípise z 23. júla 2025, ktorým vybavil jeho sťažnosť na prietahy v konaní, na tento právny prostriedok nápravy upozornil. Z toho hľadiska sa ústavný súd nestotožňuje s tvrdením sťažovateľa, že je v jeho veci daná právomoc ústavného súdu. Ústavná sťažnosť zároveň neobsahuje argumentáciu v zmysle § 132 ods. 3 zákona o ústavnom súde, t. j. že sťažovateľ nevyužil vymedzený dostupný právny prostriedok nápravy z dôvodov hodných osobitného zreteľa.

28. Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa odmietol ako neprípustnú podľa § 56 ods. 2 písm. d) v spojení s § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

29. Keďže ústavná sťažnosť sťažovateľa bola odmietnutá ako celok už pri jej predbežnom prerokovaní, rozhodovanie o jeho ďalších návrhoch v uvedenej veci stratilo opodstatnenie.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 6. augusta 2025

Jana Baricová
predsedníčka senátu